

Предговор.

Административната власт, респективно Министерството на вътрешните работи, издава от време на време официален списък на общините и на населените места в България, според административното разпределение на държавата към даден момент. Такива списъци са издадени от освобождението на България всичко седем (първия през 1883 и последуещите през 1887, 1891, 1900, 1902, 1905 и началото на 1911 години). В тях се съдържат само названията на населените места (градове, села, колиби, махали) разпределени по общини, околии и окръжи*).

От своя страна и Дирекцията на статистиката (по-рано Статистическото бюро), след всяко общо преброяване на населението в България, е издавала по един списък на населените места, въз основа на резултатите от извършеното преброяване. Тези списъци съдържат броя, вида (гр., с., кол., мах.) и названията на отделните населени места, както ги е констатирало преброяването, разпределени по общини, околии и окръжи към датата на преброяването, и с означение броя на жителите (налично население и местни жители) и на сградите според резултатите от преброяването.

Като са задоволявали нуждите на администрацията и на населението всякой според своето специално предназначение тези списъци обаче не се съгласуват в някои случаи що се отнася до броя и наименованието на населените места, особено в колибарските и планинските околии. От това се създаваха трудности и търкания при организирането и изключението на всяко ново общо преброяване или друго статистическо предприятие касаеще се до всички териториални единици и селища в страната.

За да се тури ред и се установят еднакъ за винаги наименованията и броя на отделните населени места, през 1902 година се предприеха съвместни проучвания и анкети от Министерството на вътрешните работи и Дирекцията на статистиката, които изучавания досга допринесоха за унифициране издаваните от тези две учреждения списъци на населените места в държавата. Изучаванията и анкетите продължиха и по-късно, във връзка с организирането на последуещите общи преброявания през 1905 и 1910 години.

Сé за същата цел Дирекцията на статистиката реши да използва събраните материали и да приготви един *сравнителен* списък на населените места, в който да изложи доби-

тите данни и сведения от предприетите изучавания досежно възникването, промените, разволя и историческия живот изобщо на отделните наши заселища през първите три десетилетия след освобождението на България. Така се зароди идеята за настоящия списък, която идея едва днес можа да види своето реализиране.

Предлагаемият списък съдържа, прочее, населените места в страната от освобождението (1879 г.) до края на 1910 г., по азбучен ред на названията им, според официалната ортография установена в най-последно време от компетентната власт — Министерството на вътрешните работи и Главната дирекция на статистиката. Освен официалното, така да се каже, наименование на всяко отделно населено място, в списъка се посочват в надлежните случаи и другите имена, с които дадено селище се именува или се е именуvalo през разните времена, или с което име фигурира в издадените списъци на населените места и в публикуваните резултати от извършените общи преброявания. Отбелезани са, така също, всички преименования направени по административен или законодателен ред, с означение №-ра и датата на съответната административна разпоредба. Специални бележки са поместени за новозаселените и изселените селища, като се посочва пб възможност годината или времето на заселването или изселването, произхода на новозаселените жители, както и местоизселването на изселившите се.

Списъкът е допълнен със сведения за броя на жителите (налично население) във всяко населено място, според извършените общи преброявания през годините 1880, 1884, 1887, 1892, 1900, 1905 и 1910, разпределени по народност. По технически причини, предвидени са графи само за главните народности (българи, помаци, турци, татари, гагаузи, гърци, евреи, цигани), като останалите народностни малцинства са отбелезани в бележки. За колибарските разпръснати селища, съставени от по няколко отдалечени една от друга на по-малки или по-големи разстояния махали и колиби, които при първите преброявания до 1892 год. включително са били броени общо, а в последствие се отделят и показват самостоятелно в списъците на населените места, — са дадени надлежните указания.

Най-после, в специални графи на списъка е отделено особено място за административното разпределение на населените места, като е означено за всяко едно от тях към коя община, околия и окръг се е числило към датите на станалите общи преброявания. Всяко селище е квалифицирано като град, градец, село, махала или колиби.

*) Изключение прави само списъкът от 1891 г., в който за всяко населено място е означено числото на домовете, опова на жителите му и на членовете (общински съветници), които се избират във всяка община, както и разстоянията в километри от центъра на общината до съставляващите я села и до околийския и окръжния градове,